

Sygn. akt II PK 200/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)
SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)
SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa A. C.
przeciwko Ministerstwu [...]
o wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 czerwca 2015 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 27 marca 2014 r.,

- I. oddala skargę kasacyjną**
- II. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej 900 zł (dziewięćset) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy wyrokiem z 27 marca 2014 r. oddalił apelację skarżącego powoda A. C. od wyroku Sądu Rejonowego z 25 kwietnia 2013 r., którym oddalono jego powództwo o wyrównanie wynagrodzenie za okres od 1 stycznia 2010 r.

Powód żądał zachowania poprzedniego mnożnika kwoty bazowej do wyliczenia wynagrodzenia zasadniczego i w konsekwencji dodatku za wysługę lat. Powód jest zatrudniony w Ministerstwie [...] od 1 kwietnia 1995 r. W lipcu 2008 r. został powołany na stanowisko zastępcy dyrektora departamentu [...] w pozwanym Ministerstwie. Otrzymał wynagrodzenie zasadnicze stanowiące iloczyn mnożnika 4,484 i kwoty bazowej, dodatek za wysługę lat, dodatek funkcyjny. Na czas powołania na to stanowisko Dyrektor Generalny udzielił mu urlopu bezpłatnego na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z 24 sierpnia 2006 r. o państwowym zasobie kadrowym. Przed powołaniem powód zajmował stanowisko radcy ministra, będąc zatrudniony na umowie o pracę z mnożnikiem 3,674. Z dniem 1 kwietnia 2009 r. powód został przeniesiony na stanowisko zastępcy dyrektora departamentu zagranicznego zaliczone do wyższych stanowisk w służbie cywilnej na podstawie art. 193 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej. Jednocześnie wygasł stosunek pracy na podstawie powołania na wysokie stanowisko państwowe oraz zakończył się urlop bezpłatny. Pracodawca poinformował powoda, że do końca 2009 r. wynagrodzenie ustalone na ostatnim zajmowanym stanowisku państwowym pozostaje bez zmian. W połowie stycznia 2010 r. powód otrzymał informację o warunkach wynagradzania na stanowisku zastępcy dyrektora departamentu zagranicznego składającego się z wynagrodzenia zasadniczego ustalonego według mnożnika 4,014 kwoty bazowej dla członków korpusu służby cywilnej, dodatku III stopnia służbowego przy zastosowaniu mnożnika 0,85 kwoty bazowej i dodatku za wieloletnią pracę w służbie cywilnej 17 %.

W ocenie Sądu spór sprawdzał się do prawidłowego zastosowania przepisów ustawy z 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, uchylającej ustawę z 24 sierpnia 2006 r. o służbie cywilnej i ustawę z 24 sierpnia 2006 r. o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych, w zakresie zasad wynagradzania członków korpusu służby cywilnej. Kluczowe znaczenie ma art. 193 ustawy z 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, który zawiera normy kolizyjne

związane z likwidacją kategorii wysokich stanowisk państwowych w służbie cywilnej i zastąpieniem jej kategorią wyższych stanowisk w służbie cywilnej. Zgodnie z art. 193 ust. 1 i 3 ustawy w terminie 30 dni od wejścia jej w życie, członek korpusu służby cywilnej, który jest zatrudniony w tym samym urzędzie, w którym zajmuje w dniu wejścia w życie ustawy wysokie stanowisko państwowe, stające się wyższym stanowiskiem w służbie cywilnej na podstawie ustawy, przenosi się – za jego zgodą – na wyższe stanowisko w służbie cywilnej, odpowiadające zajmowanemu wysokiemu stanowisku państwowemu. W dniu poprzedzającym dzień przeniesienia członka korpusu służby cywilnej stosunek pracy na podstawie powołania na wysokim stanowisku państwowym wygasa, a urlop bezpłatny udzielony na czas powołania na to stanowisko ulega zakończeniu. Powód do 31 marca 2009 r. był związany z pracodawcą dwoma stosunkami pracy, niezależnie i samodzielnie określającymi warunki zatrudnienia w ich ramach – jednym istniejącym na podstawie umowy o pracę oraz drugim wynikającym z powołania na wysokie stanowisko państwowe, z tym, że na okres powołania powód korzystał z urlopu bezpłatnego w ramach zawartej umowy o pracę. Na mocy art. 191 ustawy o służbie cywilnej powód, w zakresie stosunku pracy istniejącego na podstawie umowy o pracę, stawał się pracownikiem służby cywilnej *ipso iure* – bez konieczności dokonywania dodatkowych czynności. Ustawa nie przewidywała takiego samego skutku dla stosunków pracy istniejących na podstawie powołania, w ramach których obsadzane były wysokie stanowiska państwowe. W odniesieniu do członków korpusu służby cywilnej, którzy byli zatrudnieni na podstawie powołania na wysokim stanowisku państwowym, ustawodawca przyjął inną metodę, starając się pogodzić zasadę praw nabytych z celem nowej ustawy, rezygnując z modelu dualnego systemu zatrudnienia członków korpusu służby cywilnej na wysokich stanowiskach państwowych. Zlikwidowana została kategoria wysokich stanowisk państwowych, a w ich miejsce w ramach służby cywilnej powstały wyższe stanowiska w służbie cywilnej, na które członkowie korpusu zajmujący wyższe stanowiska państwowe byli przenoszani – nie dochodziło więc do kontynuacji tego stosunku pracy. W związku z przeniesieniem na nowe stanowisko, czyli wyższe stanowisko w służbie cywilnej, stosunek pracy na podstawie powołania tracił byt prawny i wygasał. Przeniesienie odbywało się w ramach stosunku pierwotnego, w sytuacji powoda w

ramach umowy o pracę. Akt przeniesienia wywoływał więc zmianę w stosunku opartym na umowie o pracę. Z uwagi na zajmowanie wysokiego stanowiska państwowego i w celu zachowania odpowiedniego statusu osób je zajmujących, ustawodawca postanowił już w ramach stosunku służby cywilnej przenieść ich na odpowiednie stanowiska w nowej strukturze służby.

Powód z racji zajmowanego stanowiska państwowego, został przeniesiony na wyższe stanowisko w służbie cywilnej, czego rezultatem było wygaśnięcie bezprzedmiotowego stosunku pracy na podstawie powołania. W związku z tą zmianą, ustawa przewidziała korzystny dla pracowników okres przejściowy, w którym pracownik uzyskiwał wynagrodzenie na dotychczasowych zasadach do końca 2009 r., a *contrario* należy więc stwierdzić, że po upływie tego okresu dopuszczone było przez ustawę obniżenie wynagrodzenia. Po upływie tego okresu w zakresie wynagradzania powód w pierwszej kolejności powracał do rozwiązań przewidzianych w umowie o pracę, która była podstawą świadczenia przez niego pracy. Jest to jedyne możliwe rozwiązanie, gdyż stosunek pracy z powołania już nie istniał i nie było żadnej innej podstawy do wykonywania przez powoda pracy. Jednocześnie nowe przepisy ustawy o służbie cywilnej i odpowiednich aktów wykonawczych znajdowały zastosowanie z mocy samego prawa i za ich sprawą, z racji zajmowania nowego stanowiska, tj. wyższego stanowiska w służbie cywilnej, ustalana była odpowiednia stawka wynagrodzenia zasadniczego. Ustalona została nowa stawka zgodnie z nowymi przepisami właściwymi dla wyższych stanowisk w służbie cywilnej, a strona pozwana nie była związana wysokością wynagrodzenia uzyskiwaną przez powoda w ramach zatrudnienia na podstawie powołania, gdyż stosunek ten nie miał żadnego znaczenia dla obecnej sytuacji pracowniczej powoda – stosunek pracy wygasł i nie było podstaw do uznania, że jego treść miałaby jakikolwiek wpływ na kształt pierwotnego stosunku pracy, w ramach którego powód zajmował nowe stanowisko. Wynagrodzenie powoda ustalone na podstawie umowy o pracę w związku z przeniesieniem nie zostało obniżone, ale podwyższone z 3,674 do 4,014 mnożnika zgodnie z obowiązującą ustawą. Powód niezasadnie porównuje wynagrodzenie do uzyskiwanego na podstawie powołania, gdyż był to odrębny i niezależny stosunek pracy od istniejącego na podstawie umowy o pracę. Pozwany ustalając powodowi stawkę wynagrodzenia po

zakończeniu okresu przejściowego był związany jedynie granicami wyznaczonymi przez nowe przepisy. Mnożnik 4,014 był większy od obowiązującego na stanowisku radcy ministra i mieścił się w granicach określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia 9 grudnia 2009 r. w sprawie określenia stanowisk urzędniczych, wymaganych kwalifikacji zawodowych, stopni służbowych urzędników służby cywilnej, mnożników do ustalania wynagrodzenia oraz szczegółowych zasad ustalania i wypłacania innych świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej. Wynagrodzenie uzyskiwane przez członka korpusu służby cywilnej nie ma charakteru „typowo umownego”, ale regulowane jest na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów prawa rangi ustawowej i rozporządzenia. Zmiana określonych stawek odbywa się więc na mocy zmian ustawodawczych i wykonawczych, a nie na gruncie zawartej umowy o pracę, dlatego też nie jest konieczne składanie wypowiedzenia zmieniającego. Powód wyraził zgodę na przeniesienie, z czym wiązała się zmiana wysokości uzyskiwanego wynagrodzenia na jego korzyść, gdyż w porównaniu do stawki uzyskiwanej na stanowisku radcy ministra nowe zasady wynagradzania były korzystniejsze. Żaden przepis, określający zasady przejścia na wyższe stanowiska w służbie cywilnej, nie gwarantował utrzymania wysokości wynagrodzenia przez cały okres zatrudnienia, a jedynie przez określony czas, co jest jednoznaczne z tym, że przewidziane było ewentualne obniżenie wynagrodzenia. Zarzuty naruszenie art. 193 ustawy o służbie cywilnej i art. 78 § 1 k.p. były nieuzasadnione.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie: 1) art. 193 ustawy o służbie cywilnej poprzez niewłaściwe zastosowanie, „tj. zastosowanie normy wynikającej z art. 193 ust. 4 do stanu faktycznego objętego hipotezą zawartą w art. 193 ust. 1 i 3 w sytuacji, gdy hipotezy zawarte w art. 193 ust. 1 i ust. 4 dotyczą odmiennych stanów faktycznych”; 2) art. 193 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej poprzez niewłaściwą wykładnię polegającą na uznaniu, iż powód wyrażając zgodę na przeniesienie, wyraził zgodę na zmianę wynagrodzenia zasadniczego; 3) art. 205 ustawy o służbie cywilnej poprzez niewłaściwą wykładnię polegającą na uznaniu, że przepis ten *a contrario* przewiduje ewentualne obniżenie wynagrodzenia; 4) art. 78 § 1 k.p. poprzez jego niezastosowanie wskutek uznania, że wynagrodzenie powoda ustalone za okres po 31 grudnia 2009 r. mieści się w

widelkach określonych w przepisach rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia stanowisk urzędniczych, wymaganych kwalifikacji zawodowych, stopni służbowych urzędników służby cywilnej, mnożników do ustalania wynagrodzenia oraz szczegółowych zasad ustalania i wypłacania innych świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej z 9 grudnia 2009 r. (...) oraz, że jest wyższe od otrzymywanego przez powoda przed powołaniem na wyższe stanowisko państwowe; 5) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu skarżonego orzeczenia podstawy prawnej upoważniającej pracodawcę po 31 grudnia 2009 r. do dokonania jednostronnego obniżenia wynagrodzenia zasadniczego z datą wsteczną w związku z faktem, że wynagrodzenie po przeniesieniu, zgodnie z przepisami ustawy z 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej pozostało niezmienione na okres do 31 grudnia 2009 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej nie są zasadne i dlatego została oddalona.

Zarzut pierwszy naruszenia art. 193 ustawy o służbie cywilnej nie jest uprawniony. Skarżący ma rację, że sytuacje uregulowane w art. 193 ust. 1 i 3 oraz w art. 193 ust. 4 tej ustawy są rozdzielne. Sąd nie stosował jednak przepisu art. 193 ust. 4 jako podstawy rozstrzygnięcia w jego sprawie. Ten ostatni przepis miałby zastosowanie, gdyby skarżący nie wyraził zgody na przeniesienie na wyższe stanowisko w służbie cywilnej. Innymi słowy przepis art. 194 ust. 4 nie został naruszony „poprzez jego niewłaściwe zastosowanie”.

Zarzut drugi nie jest zasadny, gdyż przedmiotem regulacji art. 193 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej nie jest wysokość wynagrodzenia, lecz tylko przeniesienie na wyższe stanowisko w służbie cywilnej. Potwierdza to przepis art. 205 ustawy o służbie cywilnej, który dotyczy wynagrodzenia po przeniesieniu na wyższe stanowisko w służbie cywilnej ale temporalnie tylko do 31 grudnia 2009 r. Skoro przedmiotem regulacji z art. 193 ust. 1 nie jest wynagrodzenie ani jego zmiana, to zarzut skargi nie jest zasadny, gdyż z przepisu tego nie wynika, iżby zgoda pracownika na przeniesienie wyrażała zgodę na zmianę wynagrodzenia. Inną

kwestią są dalsze regulacje, które niewątpliwie wymagały ustalenia wynagrodzenia na nowym stanowisku.

Ta ostatnia ocena odnosi się również do zarzutu trzeciego, gdyż art. 205 ustawy dotyczył tylko wynagrodzenia w okresie do 31 grudnia 2009 r., a zatem nie wynagrodzenia po tej dacie. Natomiast co najmniej pośrednio z regulacji tej wynika, że po wskazanej dacie konieczna jest (będzie) odrębna regulacja dotycząca wynagrodzenia na dalszy czas zatrudnienia. Jednak na podstawie tego przepisu nie można przyjąć, że po 31 grudnia 2009 r. wynagrodzenie miałoby zostać zachowane, obniżone albo podwyższone. W prawie pracy nie ma reguły, że ustalone wynagrodzenie jest niezmiennie, czyli że nie może ulec modyfikacji a więc także obniżeniu. Nie jest to jednak przedmiotem regulacji przepisu art. 193 ust. 1 powołanego w zarzucie.

Skarga kasacyjna podlega rozpoznaniu tylko w granicach zarzutów jej podstaw (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Wynagrodzenie po 31 grudnia 2009 r. określał pracodawca. Czynił to na podstawie art. 85 i 99 ustawy o służbie cywilnej. Skarżący nie zarzuca naruszenia tych przepisów. Powód nie wykazuje w skardze, że jego wynagrodzenie w spornym okresie było niezgodne z prawem. Oceny tej nie zmienia jego argumentacja, że od 1 stycznia 2012 r. zmieniono mu wynagrodzenie bez jego zgody, albowiem dopiero „w połowie stycznia 2010 r.” powiadomiono go o zmianie wynagrodzenia, czyli wynagrodzenie zmieniono z datą wsteczną i wobec braku jego zgody wbrew art. 11 k.p. Jeżeli jednak pozew (dopiero z 28 grudnia 2012 r.) świadczyć ma o braku zgody na nowe wynagrodzenie, to powodzenie roszczenia zależało od stwierdzenia niezgodności wynagrodzenia z prawem.

Prowadzi to do zarzutu naruszenia art. 78 § 1 k.p. Skarżący nie przeczy, że jego wynagrodzenie jest zgodne przepisami rozporządzenia z 9 grudnia 2009 r. w sprawie określenia stanowisk urzędniczych (...), a także, iż jego wynagrodzenie ujmowane całościowo jako suma składników nie jest niższe od wynagrodzenia przed 1 stycznia 2010 r. Uważa, że nie zwalniało to Sądu od dokonania oceny, czy wynagrodzenie spełnia warunki określone w art. 78 § 1 k.p. Przepis ten nie stanowi jednak samodzielnej podstawy żądania wyższego wynagrodzenia. Skarżący w spornym okresie otrzymał niższy mnożnik kwoty bazowej do ustalenia wynagrodzenia zasadniczego i na tym zbudował żądanie wyrównawcze

powództwa. Sąd powszechny zasadnie ocenił, że powód nie wykazał naruszenia przepisów o wynagrodzeniu albo gwarantujących zachowanie wysokości wynagrodzenia. Ocena Sądu jest prawidłowa. Doszło wszak do ustania zatrudnienia powoda na wysokim stanowisku państwowym. Stosunek ten wygasł, co jednoznacznie wynika z art. 193 ust. 3 ustawy o służbie cywilnej. Nie ma więc ciągłości zatrudnienia w tym samym stosunku pracy i dlatego poprzednie wynagrodzenie w zatrudnieniu (które ustało) nie może być podstawą dla żądania zachowania w dalszym zatrudnieniu dotychczasowych składników oraz wysokości wynagrodzenia. W takiej sytuacji, czyli wygaśnięcia poprzedniego zatrudnienia, niemożliwe jest także stosowanie konstrukcji właściwej dla wypowiedzenia zmieniającego warunki pracy i płacy (art. 42 k.p.). Nie jest to sytuacja niezgodna z prawem. Wszak była wyraźnie uregulowana w art. 193 ust. 1 i 3 oraz w art. 205 ustawy o służbie cywilnej. Wyrażenie zgody na przeniesienie przez urzędnika zajmującego wysokie stanowisko państwowe było świadome i wywoływało skutki określone w ustawie (art. 56 k.c.).

Zarzut naruszenia 328 § 2 k.p.c. może być zasadną podstawą skargi kasacyjnej, gdy naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Przepis ten nie został naruszony, gdyż Sąd wystarczająco klarownie przedstawił podstawę prawną rozstrzygnięcia, co zreferowano na wstępie tego uzasadnienia. O wyniku sprawy zakończonej prawomocnym wyrokiem decyduje prawo materialne i w przypadku oddalenia powództwa (apelacji) o wyrównanie wynagrodzenia, to skarżący powinien wykazać zasadność zarzutów skargi kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.), w szczególności wskazać przepis prawa materialnego w którym kotwiczyłoby się jego zasadne żądanie. Skarżący tego nie czyni. Braku tego nie zastępuje zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., gdyż przedmiotem zarzutu odwołującego się do tego przepisu nie może być ocena prawidłowości podstawy prawnej rozstrzygnięcia sporu lecz tylko czy uzasadnienie wyroku spełnia wymagane warunki.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.).

